

Dosarul nr.2r-484/22

2-21175819-01-2r-17102022

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Central (jud. L. Grădinari)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. Iu. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

DECIZIE

16 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Matei Ion, reprezentat de avocatul Grigore Pralea,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Matei Aliona împotriva lui Matei (Dermanji) Ion, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Rîșcani cu privire la dreptul la libera circulație a copilului, perfectarea pașaportului valabil în străinătate, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei alimentare pentru întreținerea copilului minor,

împotriva încheierii din 12 septembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a restituit cererea de apel înaintată de Matei Ion, reprezentat de avocatul Grigore Pralea, ca fiind depusă în afara termenului legal,

c o n s t a t ă:

La 29 noiembrie 2020 Matei Aliona a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Matei Aliona împotriva lui Matei (Dermanji) Ion, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Rîșcani cu privire la dreptul la libera circulație a copilului, perfectarea pașaportului valabil în străinătate, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei alimentare pentru întreținerea copilului minor.

Prin hotărârea din 20 aprilie 2022 a Judecătoriei Drochia, sediul Central s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de Matei Aliona împotriva lui Matei (Dermanji) Ion, intervenient accesoriu DASPF Rîșcani cu privire la dreptul la libera circulație a copilului, perfectarea pașaportului valabil în străinătate, stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei alimentare pentru întreținerea copilului minor integral. S-a determinat locul de trai a copilului minor: XXXXX, împreună cu reclamanta, Matei Aliona. S-a încasat de la Matei (Dermanji) Ion în beneficiul Alionei Matei pensia alimentară pentru întreținerea copilului minor, în mărime fixă de 900 de lei, lunar din salariu și/sau alte feluri de venituri, începând cu 29 noiembrie 2021 până la atingerea majoratului copilului sau schimbării situației materiale ale părinților.

S-a permis perfectarea pașaportului național valabil în străinătate pe numele copilului minor: XXXXX, cu ieșirea, aflarea acestuia împreună cu reclamanta Matei Aliona peste hotarele țării fără acordul tatălui, Matei (Dermanji) Ion.

La 20 iunie 2022, Matei Ion, reprezentat de avocatul Pralea Grigore a depus o cerere de apel împotriva hotărârii judecătorești Judecătorești Drochia, sediul Central din 20 aprilie 2022, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri prin care cauza să fie remisă la rejudecare în alt complet de judecată.

Prin încheierea din 12 septembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, s-a restituit cererea de apel declarată de Matei Ion reprezentat de avocatul Pralea Grigore împotriva hotărârii din 01 decembrie 2021 a Judecătorești Chișinău, sediul Centru, pronunțată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Matei Aliona împotriva lui Matei (Dermanji) Ion, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Rîșcani cu privire la dreptul la libera circulație a copilului, perfectarea pașaportului valabil în străinătate, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei alimentare pentru întreținerea copilului minor, ca depusă în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen.

La 28 septembrie 2022, prin intermediul poștei electronice Matei Ion, reprezentat de avocatul Grigore Pralea, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 12 septembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată.

În motivarea recursului s-a invocat că, apreciază încheierea contestată ca fiind neîntemeiată și emisă prin derogare de la prevederile legislației naționale.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimaților la 17 octombrie 2022, prin scrisoare de însoțire nr. 2r-484/22 (f.d.131) și a fost recepționată la 28 octombrie 2022, conform avizului de recepție nr. DS8007456982AS, de către Matei Aliona (f.d. 133).

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată în data de 12 septembrie 2022, iar cererea de recurs a fost depusă la 28 septembrie 2022, în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de Matei Ion, reprezentat de avocatul Grigore Pralea, și va menține încheierea contestată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În temeiul art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Colegiul relevă că dispozitivul hotărârii primei instanțe, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Matei Aliona împotriva lui Matei

(Dermanji) Ion, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Rîșcani cu privire la dreptul la libera circulație a copilului, perfectarea pașaportului valabil în străinătate, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei alimentare pentru întreținerea copilului minor, a fost pronunțat la 20 aprilie 2022 (f.d.78-79).

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 113 Cod de procedură civilă prevede că, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Corelând normele de drept procedural citate cu situația de fapt, Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind restituirea cererii de apel depuse de către Matei Ion reprezentat de avocatul Pralea Grigore împotriva hotărârii Judecătoriei Drochia, sediul Central din 20 aprilie 2022, ca fiind depusă peste termen, din motivele ce succed.

Colegiul învederează că, art. 362 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă statuează că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3), (4) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

În continuare, Colegiul iterează că, cererea de apel împotriva hotărârii din 20 aprilie 2022 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, a fost depusă de către Matei Ion, reprezentat de avocatul Pralea Grigore, la data de 20 iunie 2022.

Prin încheierea din 12 septembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, s-a restituit cererea de apel declarată de Matei Ion, reprezentat de avocatul Grigore Pralea, împotriva hotărârii din 20 aprilie 2022 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen (f.d. 118-119).

În conformitate cu prevederile art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

La caz, Colegiul reiterează că, dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 20 aprilie 2022 (f.d.78-79), însă cererea de apel a fost depusă de către Matei Ion, reprezentat de avocatul Pralea Grigore, la data de 20 iunie 2022.

Colegiul reiterează că, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, postulat inserat în art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă.

Astfel, în situația în care dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 20 aprilie 2022, în temeiul art. 111 alin.(3) Cod de procedură civilă, termenul de contestare cu apel a început a curge din ziua imediat următoare zilei de pronunțare a dispozitivului hotărârii judecătorești, adică începând cu data de 21 aprilie 2022.

În context, instanța de apel justificat a reținut că apelantul a declarat apelul peste termen. Or, recurentul are obligația de a se folosi cu bună-credință de drepturile sale procedurale în conformitate cu prevederile art. 56 alin. (3), art. 61 alin.(1) Cod de procedură civilă.

De asemenea, Colegiul reiterează că, părțile antrenate într-un proces, trebuie să se comporte cu bună credință în raport cu drepturile procedurale conferite de legislator și trebuie să urmărească cu bună-credință desfășurarea procesului, remarcă sugerată și de jurisprudența CEDO.

Jurisprudența constantă a CtEDO a arătat că revine primordial celor interesați să depună orice diligență pentru protejarea propriilor interese (a se vedea cauza Teuschler v. Germania (dec.), 47636/99, 04 octombrie 2001; cauza Agapito Maestre Sanchez v. Spania, 29608/02, 04 mai 2004).

În concluzie, Colegiul precizează că, alegațiile aduse de către recurent nu justifică omiterea termenului de declarare a apelului.

De altfel, legiuitorul acordă posibilitatea apelanților de a înregistra inițial o cerere de apel, iar după data întocmirii hotărârii integrale, în virtutea art. 365 alin. (11) Cod de procedură civilă, cererea de apel poate fi suplimentată.

La caz, recurentul abia la data de 20 iunie 2022, a înregistrat unica cerere de apel, doar că a fost depusă în afara termenului de 30 de zile stabilit de legiuitor. O altă cerere anterior, în interiorul termenului de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii judecătorești, apelantul/recurentul nu a înaintat.

În altă ordine de idei, art. 362 alin. (3) Cod de procedură civilă prevede că, repunerea în termenul de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

Colegiul reiterează că, apelantul/recurent la depunerea cererii de apel împotriva hotărârii din 20 aprilie 2022, nu a solicitat repunerea în termenul pentru declararea apelului.

În continuare, Colegiul relevă că, repunerea în termen pentru declararea apelului putea fi soluționată de către instanța de apel doar în condițiile în care apelanta ar fi formulat o cerere de repunere în termen cu prezentarea probelor pertinente și admisibile în justificarea acestei omisiuni, ceea ce la caz lipsește. Or, solicitarea de repunere în termen este o prioritate a apelantei și nu poate fi soluționată din oficiu de către instanța de apel.

Drept urmare, instanța de apel corect a reținut că apelantul nu a solicitat repunerea în termenul pentru declararea apelului în temeiul art. 116 Cod de

procedură civilă, precum și nu a invocat niciun motiv plauzibil ce ar justifica omiterea termenului.

Astfel, în corespundere cu art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, care, la caz, a fost pronunțat la 20 aprilie 2022, ceea ce denotă că instanța de apel întemeiat a conchis că apelul a fost declarat peste termen.

Aici este de remarcat că prin impunerea unor termene limită în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Colegiul accentuează că, legiuitorul prin stabilirea unui termen de declarare a apelului a urmărit: asigurarea celerității procesului civil în întregime, în special luându-se în considerare și fazele facultative ale procesului civil, cum ar fi executarea silită, apelul; stimularea persoanelor care dispun de dreptul la apel de a-l valorifica într-un termen prevăzut de lege; asigurarea stabilității raporturilor juridice constatate prin hotărârea primei instanțe, întrucât acestea nu pot să rămână până la infinit sub amenințarea pronunțării unei noi soluții; oferirea participanților la proces a unei perioade suficiente de a lua cunoștință de materialele dosarului și de a formula motivarea cererii de apel.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevant și în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un recurs efectiv garantat de art.13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că recurentul și-a neglijat dreptul de valorificare a drepturilor procedurale în sensul și termenul stabilit de legiuitor.

Adițional, Colegiul învederează că, nu poate fi pretinsă nerespectarea de către instanța de apel a prevederilor legale, în situația în care apelantul/recurent a ignorat atât obligațiile, cât și drepturile sale procedurale.

Mai mult, apelantul/recurent nu a fost lipsit de posibilitatea de a beneficia de pârghiile legale întru realizarea dreptului la o cale de atac eficientă, în situația în care însuși apelantul/recurentul nu a solicitat repunerea în termen pentru declararea apelului, iar alegațiile aduse în recurs nu pot fi reținute în justificarea omiterii termenului, precum nici nu pot determina repunerea în termenul de declarare a apelului în sensul pretins.

De altfel, art. 10 alin. (3) Cod de procedură civilă statuează expres că sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În virtutea art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Din considerentele redate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin. (2), art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Matei Ion, reprezentat de avocatul Grigore Pralea.

Se menține încheierea din 12 septembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Matei Aliona împotriva lui Matei (Dermanji) Ion, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Rîșcani cu privire la dreptul la libera circulație a copilului, perfectarea pașaportului valabil în străinătate, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei alimentare pentru întreținerea copilului minor.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Victor Burduh

Galina Stratulat